

Aan de gemeenteraad

Zaaknummer 4575533

Onderwerp: 'Arnhem, gastvrije stad', het Arnhemse beleidskader voor opvang, meedoen en wonen van mensen die gevlucht zijn 2025-2035

Kernboodschap

Arnhem is een gastvrije stad. We nemen onze verantwoordelijkheid door mensen die gevlucht zijn op te vangen op een manier die bij en in Arnhem past. Dat is ruimhartig, menswaardig en toekomstbestendig. We streven ernaar dat iedereen die hier komt volwaardig mee kan doen vanaf de eerste dag. Ongeacht iemands status. Zodat iedereen waardig en zinvol kan deelnemen en bijdragen aan onze stad. We streven naar verbinding in wijken, met partners en al onze inwoners door in te zetten op ontmoetingen waarmee we de zelfredzaamheid van nieuwkomers bevorderen. Met dit beleidskader leggen we onze uitgangspunten, ambities en aanpak langdurig vast. Zodat toekomstige keuzes hieraan getoetst kunnen worden.

Voorstel

1. Het Arnhemse beleidskader 'Arnhem, gastvrije stad' voor opvang, meedoen en wonen van mensen die gevlucht zijn 2025-2035 vast te stellen.

Inleiding

In een wereld waarin onrust, geweld en oorlog toeneemt, neemt Arnhem haar verantwoordelijkheid door mensen die huis en haard hebben moeten verlaten, gastvrij te verwelkomen. We voelen ons verantwoordelijk om deze mensen ruimhartig op te vangen en hen vanaf de eerste dag toekomstperspectief te bieden. Dat is de manier die bij en in Arnhem past. Onze rol als gemeente is de afgelopen jaren groter geworden. Bijvoorbeeld door de Wet Inburgering 2021, waarmee gemeenten de regie hebben gekregen bij het organiseren van inburgering van statushouders. Of door de Spreidingswet die gemeenten de wettelijke taak geeft om asielzoekers op te vangen. En de rol van gemeenten in de opvang van mensen uit Oekraïne.

Landelijk zien we dat er schommelingen zijn in wet- en regelgeving die voor mensen met een vluchtachtergrond gelden. Dit leidt tot een gebrek aan structuur en bemoeilijkt een langdurige aanpak. Daarom bieden wij dit voorstel aan, gericht op het creëren van stabiele en duidelijke kaders om met elkaar te kunnen bijdragen aan een snellere en betere zelfredzaamheid van al onze inwoners. Met dit beleidskader leggen we grotendeels vast wat we al deden en doen daarbij nog een stap extra. Zoals extra inzet op taal en (vrijwilligers)werk vanaf dag één. Ook gaan we met

vluchtelingen die in Arnhem verblijven en die er voor open staan, gesprekken voeren om hen beter te kunnen begeleiden.

We houden rekening met de behoeften van Arnhemse wijken en mensen die al langer in Arnhem wonen. We zetten volop in op verbindingen en ontmoetingen tussen Arnhemmers. Daarmee creëren we een inclusieve en verbonden stad en zorgen we dat onbekend niet onbemind is.

Met dit beleidskader **doen we de volgende moties en toezeggingen af**. In de bijlage geven we per motie en toezegging een korte toelichting.

- [Motie](#) 24M130 “Kansrijke start voor statushouders”
- [Toezegging](#) 1561 “NH Rijnhotel maximaal twee jaar opvang”
- [Toezegging](#) 589 “AZC Elderhoeve”
- [Toezegging](#) 94 “Wachtlijsten cq achterstanden bij inburgeringsaanbieders”

Beoogd effect

Duidelijke uitgangspunten en ambities die als basis dienen voor de stad Arnhem en waar toekomstige beslissingen ten aanzien van opvang, wonen en meedoen aan getoetst kunnen worden. Zo dragen we bij aan een stad waar iedereen zich thuis voelt en kan meedoen.

Argumenten

- 1.1** *Het beleidskader geeft duidelijkheid, structuur en richting voor de komende tien jaren.*

Er is bewust gekozen voor een lange termijn aanpak. Dit maakt het mogelijk om structurele en/of langdurige afspraken te maken met onze samenwerkingspartners en draagt bij aan een snellere participatie en zelfredzaamheid van nieuwkomers. Mensen die direct mogelijkheid hebben om bij te dragen en zichzelf te ontwikkelen, vinden hun plek sneller in de samenleving. Dit draagt bij aan een breder draagvlak en verbondenheid in de stad. Daarnaast hebben we vorig jaar langdurige afspraken gemaakt met het COA. Via [deze](#) raadsbrief informeerden wij u hierover. Onderdeel van deze afspraken is het ontwikkelen van toekomstbestendige opvanglocaties. Daar is meer tijd voor nodig. Een voorbeeld hiervan is de ontwikkeling van een opvanglocatie in Rijnpark, fase 2, welke na 2030 wordt ontwikkeld. Voor een volledig overzicht van huidige en toekomstbestendige plekken verwijzen we u naar bijlage ‘huidige situatie opvang Arnhem’.
- 1.2.** *We geven we met het beleidskader uitvoering aan een motie van uw raad*

Met de motie “Kansrijke start voor statushouders” ([24M130](#)) van de fracties VVD, CDA, ChristenUnie, Groep Van den Broek, DENK en Volt, roept uw raad het college op om met omliggende gemeenten en de provincie in gesprek te gaan over de grote opdracht die wij hebben als het gaat om opvang van asielzoekers en vestigen van statushouders, en de resultaten van deze gesprekken uiterlijk voor de perspectiefnota van 2026 aan de gemeenteraad voor te leggen.
- 1.3.** *Deze langdurige inzet, voorkomt extra kosten achteraf.*

Door goede opvang, huisvesting en meedoen te organiseren, voorkomen we achteraf hogere maatschappelijke kosten. Doordat mensen goed hun plek kunnen vinden in de samenleving en kunnen meedoen, voorkomen we dat ze in schulden terecht komen, een uitkering moeten aanvragen en/of geen onderwijs volgen.

Kanttelingen en risico's

- 1.1 *We zijn (deels) afhankelijk van externe factoren, zoals landelijke wet- en regelgeving.*
Het huidige kabinet heeft strenge asielmaatregelen aangekondigd en er zijn momenteel zorgen over het verlagen van budgetten voor asiel. Als deze maatregelen doorgevoerd worden, kan dit (in)direct effect hebben op de ambities die wij hebben vastgelegd. Ondanks deze maatregelen zullen we ons blijven inzetten voor de uitgangspunten in dit beleidskader.
- 1.2. *De integrale aanpak in dit beleidskader vraagt veel inzet vanuit verschillende disciplines.*
We zullen als organisatie onze integrale aanpak goed moeten blijven volgen, monitoren en afstemmen met partners en onze eigen interne afdelingen. Dit vraagt om capaciteit en langdurige commitment van partners, collega's en andere betrokkenen.

Participatie

We vinden het belangrijk dat alle Arnhemmers en samenwerkingspartners kunnen meedenken met ons beleid. We hebben daarom, bij de professionals die veel met de doelgroep werken en bij de doelgroep zelf, zoveel mogelijk input opgehaald en verwerkt. Zo bouwen we aan een aanpak die realistisch is, verankerd in de stad en ontworpen vanuit de mensen om wie het gaat.

Er zijn verschillende specifieke momenten geweest waarop we keuzes hebben besproken met de stad. Denk hierbij aan bewonersavonden voor (nieuwe) opvanglocaties, gesprekken met (landelijke) professionals en de doelgroep zelf, regiogemeenten, participatiebijeenkomsten.

Ook hebben we door een extern bureau onderzoek laten uitvoeren naar onze ambitie 'meedoen vanaf dag 1'. Daarvoor zijn interviews afgenomen, gesprekken gevoerd met medewerkers van de gemeente en nieuwkomers zelf, en er zijn bijeenkomsten georganiseerd. Dit onderzoek heeft in beeld gebracht wat er in Arnhem al aan aanbod is en wat er nog nodig is om onze ambitie te kunnen waarmaken. We hebben de adviezen uit dit rapport verwerkt in het beleidskader.

In de bijlage hebben we een overzicht opgenomen van de mensen en samenwerkingspartners die we gesproken hebben.

Financiën

Het beleidskader vormt een overkoepelend voorstel met daarin de ambities die we nastreven. Voor de uitvoering hiervan hebben we te maken met veel verschillende financieringsstromen. Zowel landelijke als lokale financiering; incidenteel en structureel, en bovendien hebben de diverse financieringsstromen ook verschillende looptijden. Gedurende de looptijd van dit beleidskader bepalen we aan de hand van de financiële middelen en ambtelijke mogelijkheden de prioriteiten binnen onze ambities.

Hoe werken de verschillende financieringsstromingen?

Samenwerkingsovereenkomst COA

Met het COA zijn afspraken over toekomstbestendige opvang in Arnhem en meedoen vanaf dag één vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst. Voor deze afspraken krijgen we met ingang van

2024 drie jaar een vergoeding van COA van één miljoen euro per jaar bovenop reguliere uitkeringen. Er wordt verwacht dat na die periode de financiële bijdrage op grond van de spreidingswet hiervoor in de plaats komt. Wanneer deze vergoeding door aanpassing van beleid lager uitvalt of zelfs wegvalt, dan wordt deze vergoeding gedurende de looptijd van deze overeenkomst jaarlijks aangevuld tot maximaal één miljoen euro. Dit zorgt voor stabiele financiële dekking om de ambities uit te voeren.

Faciliteitenbesluit opvangcentra

Het COA is verantwoordelijk voor alle kosten die aan hun opvanglocaties verbonden zijn. Daarnaast heeft de gemeente op basis van het 'Faciliteitenbesluit opvangcentra' recht op een vergoeding voor de in de opvanglocatie verblijvende vreemdelingen die nog niet in de Basisregistratie personen hoeven te worden ingeschreven. De vergoeding van mensen die ingeschreven staan in de basisregistratie komt binnen via de algemene uitkering van het Gemeentefonds. Voor nu blijft het een inschatting wat de hoogte hiervan is de aankomende jaren. Verder zit hier een onzekerheid over de duur van deze financieringsstroom.

Incidenteel Arnhems geld

Voor een vastgestelde periode heeft uw raad in begrotingen incidentele middelen beschikbaar gesteld voor vluchtelingen. Er is €500.000 per jaar beschikbaar tot en met 2026 en nog eens €500.000 per jaar tot en met 2028. De eindigheid van deze middelen schuurt met de ambities die er zijn in het beleidskader. Het beleidskader is opgesteld voor een duur van tien jaar, terwijl de financiële middelen stoppen gedurende dat tijdsbestek. Er zullen geen structurele uitgaven worden gedaan met incidentele middelen.

Vergoedingen voor Oekraïne opvang

We ontvangen van het Rijk een vast normbedrag per opgevangen Oekraïner per dag. De normbedragen worden per jaar vastgesteld. Indien we als gemeente hogere kosten hebben ten opzichte van het normbedrag, kunnen we deze, na verantwoording jaarrekening en controle accountant, declareren bij het Rijk (in ieder geval tot en met maart 2027). Daarnaast worden transitiekosten voor de ombouw van bestaande locaties naar opvanglocaties Oekraïners (gedeeltelijk) vergoed door het Rijk.

Financiering inburgering

De gemeente Arnhem voert de wet inburgering uit. De middelen die we krijgen voor de uitvoeringskosten die we maken, komen binnen via de algemene uitkering van het Gemeentefonds. De hoogte van dit bedrag blijft gelijk en is niet toereikend. Daarom hebben we in de Perspectiefnota 2026 een voorstel gedaan om hiervoor extra budget beschikbaar te stellen. Daarnaast ontvangen we landelijke middelen via een uitkering voor het aanbieden van inburgeringsvoorzieningen (SPUK). De hoogte hiervan wordt bepaald aan de hand van het aantal inburgeringsplichtigen in Arnhem, exclusief de inburgeraars die nog in een AZC verblijven.

Begrotingssubsidie en bestemmingsreserve

Voor vluchtelingen is er een structureel budget beschikbaar van € 400.000. Deze middelen zijn echter gebudgetteerd voor begrotingssubsidies aan Vluchtelingenwerk. Daarnaast bestaat er een bestemmingsreserve voor deze doelgroep. We zullen daarom altijd een afweging moeten maken welke ambities wanneer kunnen worden uitgevoerd, waarbij we rekening houden met de mogelijkheden die op dat moment gelden.

Uitvoering

Dit beleidskader bestaat grotendeels uit onderdelen die we momenteel al uitvoeren. Met dit beleidskader zetten we de uitgezette ambities vast voor de komende jaren. Hier bovenop hebben we enkele nieuwe focuspunten vastgelegd. Zie hieronder. Bij *hoofdstuk 1.2. 'wat is nieuw in dit beleidskader?'* van het beleidskader lichten we dit nader toe. Hieronder een korte opsomming:

- We organiseren algemene intakegesprekken met iedereen die daar behoefte aan heeft;
- We creëren taalaanbod vanaf de eerste dag opvang;
- We zetten ons in om betaald werken vanaf de eerste dag toegankelijker te maken voor iedereen;
- We zetten ons in voor een gelijkwaardige integratie en participatie van vrouwen en jongeren.

Communicatie

We hebben de afgelopen jaren al op verschillende manieren gecommuniceerd om inwoners en andere stakeholders te bereiken, zoals met persberichten, bewonersavonden, social media kanalen, participatiebijeenkomsten. Specifiek voor dit beleidskader informeren we deelnemers van de participatiebijeenkomsten via de e-mail.

Bijlagen

Stukken voor gemeenteraad

- 'Arnhem, een gastvrije stad' Het Arnhemse beleidskader voor opvang, meedoen en wonen van mensen die gevlucht zijn 2025-2035
- Adviesrapport OpenEmbassy – Meedoen vanaf dag 1 in Arnhem, advies voor een doorlopende lijn
- Advies adviesraad Werk en Inkomen
- Reactie B&W op advies adviesraad Werk en Inkomen
- Brief aan minister Sociale Zaken en Werkgelegenheid, staatssecretaris Asiel en Migratie en minister Justitie en Veiligheid inzake werk en vluchtelingen
- Huidige situatie opvang Arnhem
- Overzicht participatie activiteiten
- Overzicht moties en toezeggingen
- Opbrengst bijeenkomsten beleidskader "Arnhem, gastvrije stad"

RAADSVOORSTEL

Besluit van
Zaaknummer 4575533

DE RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM;
gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 6 mei 2025;

gelet op artikel 147 van de Gemeentewet;

besluit

Het Arnhemse beleidskader 'Arnhem, gastvrije stad' voor opvang, meedoen en wonen van mensen die gevlucht zijn 2025-2035 vast te stellen.

De griffier,

De voorzitter,